

31. 28
Q. F. F. D. O. M.

DISCURSUS HISTORICO-POLITICUS,

De
**OF FICIO ET JURE
LEGATORUM**

EX OCCASIONE VERBORUM TACITI
HIST. III. LXXX.

QVEM

APPROBANTE AMPLISS. FACULTATE PHILOSOPHICA,
IN REGIA ACADEMIA ABOENSI,

PRÆSIDE

VIRO CLARISSIMO,

DANIELE ACHRELIO,
ELOVENTIÆ PROFESSORE ORDINARIO,

EXERCITII GRATIA,

PLACIDÆ BONORUM CENSURÆ SUBMITTIT

ANDREAS QJND/

AUCT. ET RESP.

AD DIEM IX. JUNJI, ANNI M. DC. LXXXVIII.

IN AUDITORIO MAXIMO, HORIS AB OCTAVA
MATUTINIS.

ABOÆ, IMPRESSUS APUD JOHANNEM LAURENTII WALLUM,
REGIÆ UNIVERS. IBIDEM TYPOGR.

SACRÆ REGIÆ MAJESTATIS

SUMMÆ FIDEI VIRO,
CONSILIARIO,
CANCELL: CONSILIARIO,
ET
ACADEMIÆ CAROLINÆ CANCELLARIO,
CELSISSIMO ET ILLUSTRISSIMO DOMINO,

DN. E R I C O

LETERATERA

Comiti de Staaff-sund/LIBERO BARONI in Lindewad/
DOMINO in Raggeholm/Brewyl & Kla-
teborg.

DOMINO MEO GRATIOSISSIMO,

CELSISSIME COMES,
DOMINE GRATIOSISSIME,

Non peccare me spero, Domine Gratosissime, in virtutem Tuam, dum deterso omni adulacionum fuso, ad sacrarium sapientiae Tuae adpendo cum hoc donario animum submissum & humilima devotissime mentis officia. Evidem adolevit supra pri-
vatas spes apud me impetus, dum templum Celsitudinis Tuae ali-
grando ingressus, nescio qua Numinis benevolentia & instinctu, ut
meritissima virtutum Tuarum predicatione, devotos ad Te trans-
mitterem affectus. Sed noli querere, Celsissime Domine, quis
hic me inconsulti forsan animi & amoris turbo rapuerit? infime
conditionis confiteor Juvenem, & preterea adversantibus fatis o-
mnia fere hucusq; aggressum vite auspicia. Pace Tua, Comes
Celsissime & gratia dixerim, relicto adhuc magnifico in recen-
sendis laudibus Tuis nomenclatore. Magnes vi stupenda & arcana
submissam sibi attrahit compagem, & in cuius obsequium ipsa mit-
tit se natura. Non pollues sanctitatem glorie Tuae, Celsissime
Comes, si pariter ab illo quem Tibi in obsequium variis beneficiis
deinxisti, verbis ac votis humilimis, venerari Te sinas. Splendor vir-
tutum Tuarum, & eminentissimum in quo positus es fastigium, am-
plissima preterea benevolentie documenta, istam Orbi dudum spem
fecerant, ut vel tacito quodam ambitu sua Tibi commendare non

dubitet.

dubitetur assidue devotionis documenta. Etiam hic Orbis borealis.
angulus, in quem hoc præsertim tempore quidquid ferè per litera
rum ubique emporia publica veneratur fama, benignior fortuna
diffuderat, Musas Tibi sestit & generosos earum cultores, qui dum
Illustrissimorum ingeniorum excolunt memorias, Tui nominis dotes
ad fame aternitatem mirificè extollunt. Tu in flore primæ etatis,
in vivida illa adhuc indolis letitia, future Celsitudinis edidisti, non
absq; felici omne, indicia & specimina, que gaudent deprendere ad
huc in sapientie palladijs modesti tam grandium rerum estimatores.
Quid multis? Promeruit Tua virtus, sapientia, & ipsam humilitatem
excedens prudentia, ut Te Patronum ac Fautorem literarum benignissimum, omnes junctis veneremur & devotis officiis.
Gratiosissime Domine, magis anxie in laudibus Tuis, quo quotidie ipse pulcherrime auges, persarer. Sed diu est quod beneficiorum
Tuorum memor, devotis precibus Majestatem illam summam pro Tua
incolumitate fatigavi, optimè sciens, non quemquā alio exquisitissimo
licet verborum ornatu, non digno alio aliquo redibitione, illam
posse suspicere benignitatem, que in excelso posita, nihil aliud sibi
poscit quam humilimas gratias & debita officia. Suscipe nunc igitur,
Domine Gratiosissime, quem Tibi commendō, & cum devo-
to animo offero LEGATUM hunc, mentis mee gratissime in-
dicem. Adspice Sereno vultu qualitercumq; ingenii laborem ad pedes
Tuos humiliiter depono. Fave inquam Clientum Tuorum Tibi offi-
ciosissimo. Et deinde agat felicitas Tua, per longa temporum spatiā,
inoffensos cursus, quos demum aeterna excipiet salus. Quod ipsum
in votis mibi solenniter erit, donec extremum diem mibi numeraverint fata.

Celsissimo Nomiñi Tuo

Devotissimus
ANDREAS Lind.

x mente Sapientum, omnino ad jura maiestatis spectat pignus mittendi Legatos. Hi ab imperijs ad regna, inde ad respuplicas, ornati infulis, dignitatibus, privilegiis ambulant. Eo modo Princeps Latinorum misit

Centum oratores augusta ad mœnia regis.

Scilicet ad conservandam regnorum gloriam, ad compонendam pacem, ad indicenda bella, ad firmando conjugia Regum, ad gratulandum de victoria, de nuper natishæreditibus imperiorum, ad tutamen confœderationis gentium requiritur aliquando officiosa simulatio: absit modo ille qui

- - - ingenti per regis recta tumultu

Ecce ruit magnisque urbem terroribus implet.

Dicam quod res est; si historiam, acta seculorum & dierum experientiam sequimur, simulatio & dissimulatio orbis Politici poli sunt certissimi: centrum vero & ossaturaligans mollem PIETAS sincera & germana POLITIA. Qvermadmodū DEUS Max: per causas secundas operatur omnia; suis tamen manibus frænum tenet, quo feroce gubernat, retrahit & sistit; mites vero laxat & simpliciores. Par ratione illustria Principatum ingenia, dum vulgarium lusus, iras, motus, molimina; tum pravorum rabiem, inventiones stolidas, & deliria vident, ista ex alto despiciunt, hæc si possunt mitiori brachio tangunt, ut

Æneas acuit martem & se suscitat ira,

Oblato gaudens componi fædere bellum,

- - - Regis, jubet responsa latino

Certa referre viros, & pacis dicere leges.

Heroicorum actuum ista sunt privilegia, ut possint quævis imperare: Temperet modo illam ferociam sal SAPIENTIÆ; Leo aliquando minimarum avium pabulum fuit, & ferrum rubigo

rubigo consummit. Cæterum ut Legati securitate sua fruan-
tur, vitent suspicionem omnium criminum, sane v. semper

Occurrat, mentemque domat respectus honesti.

Principibus placuisse viris non ultima laus est.

Privatorum garrulæ voces non late serpunt, crepant aliquando, fremunt freudentq; mox tamen tacent; Sed in orationibus Legatorum quod pondus? quæ dignitas? quæ gravitas cum majeste lucebunt? ut regno gloria, regibus auctoritas, ipsi Legato honor stet & reverentia,

Optimus est hominis thessaurus parcior oris

Uſus, & haud nimium laxati gratia verbi.

Commendat Germanicum Tacitus, quod in perlustratione terrarum, mores hominum cognoverit, civilitatem, candorem, sapientiam exterorum in patriam retulerit. Hoc faciunt hodie quoq; omnes magni Legati, quia

Turpe foris mansisse diu vacuumq; rediſſe.

Plura adferre & calamo describere ea singula, quæ hoc nobile argumentum decent, non permittit negotiorū multitudo. Explicant hæc uberiori Icti & accurati politici, accuratius Historia pragmatica & Principes Oratorum, qvorum propria laus est de rebus omnibus dicere & differere pro dignitate rerum, pro utilitate temporum, cum voluptate audientium. Unde patet egregiè errare illos qui ab amplissima dicendi facultate segregant ipsarū notitiam rerum; Magnæ mentis flumen est Eloquentia, non illa umbratilis verborum nudo apparatu & periodorum gyro pomposa, sed alia virilis, excelsa, sapiens, sensibus dives, doctrina illustris, amplissima scientiarum copia stipata. Vale & cum litteris honestos mores ac defensionem veritatis conjunge, & quod est palmarium, quod *Tibi non vis fieri, alteri feceris* *nunquam.*

adposuit

T.
D. ACHRELIUS.

Peregrinie & Præstantissime Dn. QUINTINI

Amice in paucis dilecte.,:

Natus jam agitur secundus, ex quo in hanc Academiam delatus, juris prudentiam tum Romanam, tum Svecanam, tum etiam universalem illam, quoties superiori anno stipendiati Regii essent excercendi, publicè privatimque, legendo ac disputando, docere cœpi quâ fide & diligentia id à me factū sit, norint illi, qui sc̄e studiis hisce applicuerunt, & ceteri omnes, qui mea qualiacung, exercitia presentia sua decorare non sunt digniati. Et sine gratulor mibi, ipsam suo non caruisse fructu, quem ut alios taceam, se percepisse satis ostendunt egregii illi juvenes, qui paulo ante hec sub meo moderamine suas disputationes Juridicas cum laude defenderunt. Ad eam fidem in posterum etiam servandam, cum me obliget, tum munera mei ratio, tum ingentem addit stimulum auditorum discendi ardor & constantia, sine quibus illi nunquam evadent eruditi, sed inepti ad munera publica admovebuntur, docentium autem Zelus ut plurimum refrigerescit ac interdum plane extinguitur. Cum vero Te, Peregrinie Præstantissimeque Dn. QUINTINI non tantum singulari modestia præeditum semper deprehenderim, sed etiam in eorum possim referre numerum, qui & ardorem discendi & constantiam præ se tulerunt, nullus dubito, quin egregios in studiis Juris feceris projectus, facturus etiam ampliores, si eandem in posterum, ut hactenus, adhibueris diligentiam. Unde auguror speroque Te eas, que Tibi aliquando in rep. committenda erunt officiū partes sic obituru, ut inde ad rem publ. utilitas, ad Te vero laus redeat. Quod enim attinet studia humaniora, que quamlibet facultatum, in primis Juridica studiosos decent ac ornant, speciminiibus variis, quibus vel amicis gratulando vel dolendo, satis superque declarasti promptitudinem tuam & facundiam in illis.

Hoc

Hac vero quam nunc in publicum edere decreviſti diſputationem de Legatis, progreſſus tuos laudabiles in illa potiſſimum juris parte, q̄am Jus Gentium appellant, factos arguit. Nam bujus juris praciſuum caput eſſe de Jure Legationis docet imprimis Gro-
juttius, vir undiquaq; quicquid de eo aliter pueri ſcribant, doctiſſimus.
B. Erit autem Tua laus & commendatio tanto major, quanto accura-
& tius (id quod certo conſido Te fakturum) deſignaveris non ſolum
P.2. unde depeſeat Jus Legationum, in quo illud conſiſtat, ad
18. q̄os & ad que extendatur, q̄antique faciendum, quibus omni-
bus fere hoc caput abſolvitur; ſed etiam qua prudentia, mo-
deratione, circumſpectione, aliisq; virtutibus prediſti eſſe debeant
Legati, que magis politice ſunt conſiderationis, & tum ab aliis tum
nuper nitidiſſime, gallico quamquam idiomatico, expreſſa à Viquefor-
tio, in opere ejus quod inſcribit L'Ambaſſadeur & ſes fonctions.
Gratulor itaq; Tibi ex animo praeclarum hoc inſtitutum, & in stu-
diis quibus Te, non tam Schole quam vite ſtuduiſſe declaras, pro-
greſſus inſignes, ſimulq; opto, ut D. O. M. iis porro benedicere
velit, & Tibi preter bonam valetudinem ac longam vitam, etiam
viam monſtrare, quā ea omnia in reipublica utilitatem, Tuum Tu-
rumque coſmodum impendere poſſis. Vale.

MATTHIAS SWEDERUS.

Ne hanc vel induſtriaꝝ tuaꝝ celebrandꝝ, vel debiti mei in Te oſten-
tandꝝ occaſionem prætermitterem, fecerunt, cum, ſancta illa
memoria fidelitatis Tuꝝ in ritè & fideliter fungendo infor-
maſionis meaꝝ officio haud longe ante hac Tibi concredito, tum
pulcherrima hæc Tua de Officiis Juribusq; Legatorum proprio Marte,
florideq; conſcripta Diſertatio, in qua ſtyli gravitas ac materie Excel-
lentia eertant, ſplendet ornatus internitentibus rerum nervis, fulget
doctrina, aſſiduis vigiliis crebrisque lucubrationibus comparata. Qyꝝ
ipſa cum virtute coniuncta, cum alia omnia eaduca, vana, & futile ſint,
altissimiſ deſixa eſt radicibus, nec ulla vi labefactari poſteſt. Hac igitur
virtute ad ſeram posteritatem, ergo mihi, nomen tuum ſplendescere fa-
cis. Etego votis Tuis in omnibus feliciorē eventum, & benedictionem
divinam animitus adopto.

T. T.

G U S T A F F Rüngſtedt.

IN NOMINE SACROSANGUINÆ TRINITATIS!

§. I.

Accuratus de regnis & imperiis judicantibus, quæ in illis volvuntur actionum pondera non ex dubiis & perfunctoriis casibus æstimanda, (siquidem & fortunæ nomine, quæ ipsa alias à populo si quid peccaverint vel sefellerit expectationem immerito vapulat, divinæ providentiae curam & dispositionem ex politicorum mente intelligimus,) sed prout prudentium moderatorum agitantur flatu, ex felici quem consecuti fuerint exitu, & redundante in cives salutari fructu, rectior disciplina facile inculcabit. Quorum namq; in civili vita tantus est valor & efficacia, ut propitii Numinis favente aura, adjumentum unice expectent hinc in terris oppressæ gentes, & corruptus publicæ rei status medelam. Quamvis quidem inficias ire minime possimus, prudentiam non nunquam eludere vel acutissimam imitia fata: illamq; vim sæpe ab effectu impediri aliarum causarum oppositu, quam in humanis habere deberet causæ æquitas. (a) Qvin tamen divinitus hæc obtingant nemo negaverit qui liberum habere respectum Dei providentiam ad bonas vel malas actiones publicas res administrantium non ignoraverit. Iupiter enim cum rebus initium & naturæ leges daret, cum seriem rerum causasq; & eventus inter se conneckeret, non ignoravit, & quid essent mortales peccaturi, & quid sua iidem in Deos pietate merituri, mortalium igitur pietate, religione, æquitate mitescunt decreta, quorum eventum jam olim sapi- A entissimum

(a) vid. H. Grotius de jür. B. & P. proleg.

entissimum numen prenoverat. (β) Cum causis itaque secundis, ut vocant, divinâ hac concurrente notitia & dispositione, referri debere ad late spectantem illam civilis vitæ scientiam salutem rerum publicarum, à sensu recto affirmare minimum abfuerit. Assimilaverunt inde capitî humano ministrum prudentiorem politici, suâ gaudente prærogativâ & privilegiis animâ, h. e. majestate, il-libatis. Ut enim ex vigore capitî dependet sanitas cæterorum membrorum; ita virtutem administrantium infallibile est concomitari publicæ salutis desideratissima momenta: cum etiam è contrario decrescentis imperii signum sit manifestum, in scelera dum deflebit ac ruit destinata justæ honestati auctoritas.

§. II.

Inter hæc expediendarum rerum egregia fulcimenta, Legatorum quoq; clarissimum nomen effulget, cui negotia spiritum debent, & vigorem publicæ tractationes, qvibus multum est, qvod tribuant potestate tuti, & status civitatis motu temporum vexatus & fatorum libidine. Qvapropter cum judicium & calatum invitet ad disquisitionis propositæ recessus interiores perqvirendos argumenti dignitas & valor: cumque minimè frustraneus sit iste labor, qvi civilioribus vacat studiis, & utilitatem communis vitaæ qvæ adferant; meum quoq; in publico extare volui ingenii, utut tenuioris, symbolum, quod fastus subtilium desultoriis licet contemnat, cordatorum tamen favorem inveniet, cum æstimium mereri nequeat.

§. II.

Diffusis post infelicissimam primi mandati transgressio-nem per terram hominibus, qvam primum civilis (β) Bugnot: ex Archomb. & Cyrthæa, officij

officii munia necessitudo rerum publicarum efflagitare cap-
 pit, & contractibus mutuis indigere societates, etiam me-
 dia excogitavit humana industria qvibus peragi possent
 rerum tam grandia molimina. Cum præterea tutum non
 videretur nudis literis civium salutem committere , nec
 præsentes confessus auctoritas regnantium five securi-
 tas admitteret, ministerio opus erat Légatorum, qvo con-
 ficerentur convenientius humanæ societatis commercia.
 Qvorum inde præstantiam non ex profanis incunabu-
 lis, sed incorrupto honestatis instinctu, adeoque ipsa natu-
 ralis juris prævalentia licebit arcessere. Porro ceu in
 vulgari actionum humanarum peripheria æstimationem
 factis conciliare videmus perpetrantium auctoritatem:
 ita supremæ in terris majestatis, cuius inviolabilem fore
 sanctitatem Deus jussit, charactere legationum sacra in-
 scripta sancti aliquid præferunt & vulgi opinione majus.
 Atq; ita commode illos adpellaveris Mandatarios sacros,
 juste ac solenniter confiendo negotio publico missos, ab
 eo, cui competunt jura majestatis, ad eum, penes quem
 jus idem residet. Cujus rei totius formam vocabula
 juste ac solenniter exprimunt : certum cum sit di-
 ctos proprie Legatos non nisi à majestate habentibus
 ad æquales mitti, reliquis id nominis gerentibus non ex
 merito sed laxe & populariter. (γ) Nec proinde quis
 ipse mandatum & suæ rei legationem ferre potest, au-
 thoritate legis decemvir: (δ) unde & liberas istas Le-
 gationes in Romano foro odiosas novimus, imo & leg. 12.
 tab. prohibitas , quæ à senatoribus impetrabantur, qvi-
 bus negotia in provinciis erant, ut causas suas & contro-

versias commendabiliores Legatorum nominibus & personis acceptis redderent, quod inique fierent ad corrum-penda judicia, & ad deprimendos facilius adversarios.

(e) Nec legationis insignia verecundiæ muliebri attre-ctare licet, cum nec procuratorem agere femina, nec po-stulare, nec pro alio intervenire, nedum provinciam de qva solliciti sumus sustinere possit. Qvamvis qvidem laudari non solum sed & defendi seqvior iste sexus publicis negotiis fese ingerens interdum soleat, non inferente ne-cessitatem natura semper masculum perfectius esse eo qvod nascitur femininum, atque exemplis non paucis exis-tibus earum, qvæ virilibus negotiis vitiaexuerunt, & pru-dentia insigni, animiq; magnitudine negotia gravissima pa-trarunt, etiam imperia & regna gubernarunt. Sed conce-lso qvantumvis feminas licitis modis ipsam naturam re-grorum hæredes facere, hinc tamen ad prius inducendum non progrediendum est, cum & eandem viro lobiiciat il-la ipsa, & publicis insuper missionibus & negotiis viri-lis virorum prudentia magis conveniat.

§. IV.

Dividi & intra cardines pacis & belli coangustari com-mode possunt regnorum negotia, & qvicq;id ambit sublimior iste civilium rerum circulus. Legatorum pro-indē alii togati sunt, ali qui Martis conficiunt opus. Amborum autem munera aut honoris aut negotii causa susci-piuntur, posterius ipsum vocabulum à vulgari significa-tione facile vindicante accuratiore subfratæ rei conside-ratione, publica cum sint non privata qvæ Legati obeunt munia. Reqviritur scilicet dexteritas horum cum concili-antur affinitates & nuptiæ, panguntur fœdera, rogan-(e) Tholosan. synt. jur lib. 35. cap. 4. tur

tur auxilia, ineuntur finium rationes, &c. & qvicqvid
demum postulat commodum publicum & temporum ne-
cessitas injungit. Bellicas olim ex parte legationes obibant
Feciales sive Caduceatores, ex insigniis qvæ præferebant
dicti, caduceum scilicet gestantes, qvi baculum Mercurii
duos habentem invicem implicatos serpentes, seseq; mu-
tuuo respicientes artificiose repræsentabat. Heroldos hos
hodie vocant, qvorum in bellis maximus usus, cum præ-
cipuus justi belli modus in clarigatione consistat præ-
cipiente Deo & jure gentium requirente. Qvo etiam re-
spectu Cicero belli æqvitatem sanctissimè in faciali pop.
Rom. jure perscriptam dicit: nec ullum bellum justum, nisi quod
rebus repetitis geratur, aut denunciatum ante sit & indictum. (?)

§. V.

Alterum legationis genus, quod honoris gratia suscipi
dictum, inveniemus, si evolvantur historiæ, semper a-
pud civiores præsertim in usu fuisse. Sic mittuntur a re-
gibus ad reges Legati, qvi gratulationes adferant vel con-
solationes de variis fortunæ secundæ sive adversæ even-
tibus. Et qvidem officiæ legationes vocari haec adsol-
lent, sed ut videtur minus commode, discrepantium cum
insinuet inter spontaneum & coactum Ethicorum trita
distinctio. Tales autem officiæ nempe & restrictæ, pro-
vinciales esse solent & ejusmodi, quæ ab illis mittuntur
qvi potestate plenaria non gaudent. (?) Sunt & porro
quos illustri Legatorum classi quidam adnumerant, vo-
cantque Residentes, qvi ad omnia quæ in alieno gerun-
tur imperio intenti, non tam negotii aut honoris gratia,
quam relationis desident, quorumque privilegia cum ex
mera

(?) Offic. lib. I. cap. xl. (?) vid. & bac de re Kirch. pag. 12.

mera ejus, ad quem mittuntur indulgentia dependeant, & citra juris ullius violationem, si commodum videatur, denegari ipsis possint, Legatorum nomine venire non possunt. (9) Opponuntur his, quos Temporarios nuncupant, quibus certus definitus est negotii terminus & reditiois constituta meta. Qvorum rursus alii sunt, quibus ultra instructionem progredi prohibitum est, alii, quibus præscripta non est agendi certa formula.

§. VI.

Humana negotia & innata mortalibus jura curiosius rimantibus civilis ordinis basin esse naturalem obligationem facile patebit, quæ parentes & imperantes intercedit, naturalis juris, gentium, & divinis præceptis innixa, ad majestatem referri venerationis omne obsequium jubentibus. Huic igitur solæ, quæ nemini nisi Deo, cuius in terris characterem gerit, subjecta, solenne hoc competit jus, exclusis plane iis, qui summam regis & imperii eminentiam ostendere nequeunt. Hinc præ aliis gentibus prærogativæ amplissimæ excellentia clari qvondam Romani, civitati suæ subjectis, ut & devictis aliorum armis jus omne legationis ademerunt. Quæ ipsa auctoritas, facta in posterum rerum vertigine, adhuc imperium hocce sequitur: Qyamvis & Principes, Electores, Episcopi qvatenus seculares, Marchiones & Landgravii hujus imperii hanc quoqve sibi ex parte tribuant, licet quo jure dubitandum, cum ex subditorum numero exempti non sint. Nulla tamen absq; Imperatoris consensu ad exterios legatio mittitur de causa imperium concernente. Idem juris qvoq; Anseaticæ & liberæ civitates habere volunt: Sele-

tivero

(9) Nobiliss: Pufend. de I. N. & G. pag. 230.

Et vero ac deputati vocantur, qui status imperii non sunt,
vel a civitatibus aliis subjectis mittuntur: (1) Qvod vero, ut
hujus quoque rei mentio fiat, minime jus legationis tollat
diversitas religionis, cum gentium jus a jure regionis &
religionis devertat, dubitare non proderit: fides enim &
conscientia cum solius iudicio Dei & examinationi subja-
ceant, jus vero qvod seculi & gentium est, inter homi-
nes solum consistat, religionis causa violari æquum non sit.

§. VII.

Sic hisce prælibatis, jam Legati qualitates & officia bre-
viter retegendi veniunt. Est præcipua humanorum
operum vis in animo, vitæq; potissimum conduceit cultu-
ra ejus assidua. Qui enim excultus probe ni fuerit, &
sapientia sacris imbutus, detrimenti haud minimum sen-
tiet publica societas, cum neglectis justæ educationis com-
modis desiderare cogitur apta humanis usibus præsidia.
Nam ceu confusionis plenæ res foret, si in liberos & in-
genuos imperium servis ignobilibus concederetur: Ita
cum officiis in regnis admoventur qui vitæ inertia labo-
rant, dissipatur facile & confunditur civilis rerum status
& ordo. Imbuendi igitur animi ut hujusmodi malis re-
sistamus, variis virtutum ac scientiarum gemmulis, qua-
rum primâ & summa Legatum nostrum ornamus, pie-
tate. Eleganter Didacus Savedra: Es ist kein Herz nit/
welches sich nit von einigen Göttlichen Magnetstein ge-
rührt befindet/ vnd wie ein Compas Ziegelein aus einer
sonderbaren Gemeinschaft welches von den Griechen οὐρ-
νάδεια genondt wirt / in einer immerwerenden Bewe-
gung ist/ bis sie den glanzende Nordstern gesunden/umb
welchen

(1) vid. porro Lampad. de Rep. Romano Germ. part. 3. c. 20.

Welchen das Gestirn ihren Lauf hat; also geziemet es uns
nit in der stille zu leben/ bis wir erkennen/ und ehren jenen
unerschaffen en Stern in welchem die wahre ruhe zu finden/
und von welchen die bewegung aller dingen herrühret.(x)
Est enim connatum nobis mentis aliquale lumen, est con-
scientiis nostris stimulus fixus, qui probe edocet & ex-
ercitatus, de immota legis æternæ veritate omnem amo-
vet dubitandi licentiam, & disputandi ansam tollit, ubi e-
tiam lumine revelato illuminata mens fuerit, ut Deum
videlicet sciamus recte & colamus; quod cum cognitio-
nenem Dei involvit tam theoreticam quam practicam, li-
tet pietati Legatus non tantum Deitatis arcana contem-
plando, verum & ad praxin deducendo veram & sedula
exercitia tam felicis meditationis sacra, & ita cognitio-
ne & cultu summi Numinis felix, inveniet, quam assequi
alias non poterit, maximam in civili vita felicitatem,

§. VIII.

Pietatem seqvitur *prudentia*, propria eorum virtus, qui
communi utilitati opere & consilio litare student. Usu
hæc paratur & eruditione: prius in tori actionibus cog-
noscendis & ingeniorum notitia consistit. Exploranda in
republica viventibus vulgi & optimatum natura, quibus studiis
& artibus capiantur: tum aptandus animus ad ea, quibus pro-
bari civitati possimus. Leges, jura, immunitates ignorari non
debent, tum quibus initii fundata sit civitas, quibus artibus crea-
verit floreatq; aut ex diverso qua in re ab institutis antiquis re-
cesserit, que interitum adferre possint, qui Cæsares, qui Catones,
in ea sint, publicæ an private dvitiae prævaleant. Suis viri-
bus armorum imperium committat, an externis ducibus utatur &c.

(A) fe-

(λ) Feliciter ad praxin hanc artem deducent, non qui
disputando solum politicam discunt: (μ) sed qvibus maxi-
 me disciplina forum est, & magister usus & leges:
 quique ex iis quæ suggerit rerum casuumque historica
 notitia, exactè observationum regulas noverint inferre,
 cum in hoc moderamine elucescat maximè doctrinæ hujus
 character. Hinc & prudentia temporis sua mutuatur in-
 crementa, quæ virtute provida & actuosa ab incommidis
 respuplicas servare poterit, utque rerum statum offenderit,
 jam felicitatem imperii præproperam, jam vitiatum ejus-
 dem habitum, utili ac sapienti confusione ita temperare,
 ut floreat salus publica stabilis, fixa & perennis. Ut enim
 in ordine rerum servando ita in temporis haud parum
 est momenti, *cujus perturbatione freqventissime peccatur dum ad*
fines tunc properatur, quando initia curari debent, atque dum
maxima queque subito advolamus, que in medio posita temere
transilientes. (ν) Sepe etiam honestas rerum causas, ni judicium
 adhibeas, perniciosi exitus consquntur. (ξ) Cum præcipue
 & ea tempora incident aliquando quæ moram non pati-
 untur, & in rebus gerendis expeditam & extemporaneam
 industriam poscunt. E contrario & fata interdum immi-
 tia sunt, quæ mora mitescunt ac patientia, quorum præ-
 finitum cursum importuna diligentia quis si anticipaverit,
 forsan attulerit levamenti & auxilii loco detrimenti non
 minimum & confusionis. Insignis hac prudentia Buraldus
 Cancellarius Galliæ, cui pro tempore indoles mansuetæ, mox
 ferox, mens à longinquæ previdens casus & providens casibus,
 clam magis quam aperto marte, astu & arte magis quam vi, natura in-

B

utramq;

(λ) Forstuer. in not. ad lib. 4. Annal. Tac. (μ) idem loc. cit. (ν) Ver.
 Bac. in aug. scient. (ξ) Tacit. I. b. 83.

utramq; partem declivi: qvæ vite ratio optima in aulis regum, ubi
receptissimum dogma est servire tempori. (o) Documentum
vero huic rei contrarium & sibi satis infelix dedit suo
tempore Galba, qvi cum inter alia intempestiva severi-
tate dicta & facta, etiam legi à se militem diceret non e-
mi, vita privatus est & imperio. (w) Hinc discriminis istud
observare licet inter severa ista ingenia, gravia & mutari ne-
scia, ut dignitatis quidem multum, felicitatis vero sæpiissime,
si abusus adsit, habeant minimum. Sic autē prudentiā tempo-
rū Legato nostro dum insinuamus, versatilē istam & volubilē
animi levitatē plane excludimus, qvæ nullo obſervato ordi-
ne, vel ad rerum & actionum momenta respectu, callidam si-
mulandi artem ostendit ubique & circum fert. Talis The-
ramenes, qvi rem publicam suam ingenii sui lusum, & spo-
lium temporis, & alienæ ambitionis materiam qvotiens
libuit fecit. (g) Sed necessitati temporum ita parendum,
ut virtutem inde non vitium faciamus, & caute qvæ for-
tuna & occasio offerunt excipienda, & in meliorem finem
limato judicio vertenda, ne in justitiam impingatur & pu-
blicam salutem. Commendavit hoc in Stilicone Claudi-
anus, cuius

- - - - - nibil fessa remisit
Officii virtus contraque minantia fata
pervigil eventusq; sibi latura secundos,
Major in adversis micuit.

Et Catonem Livius, tanta animi & ingenii
vi præditum, ut quocunq; loco natus esset, sibi ipse fortunam
facturus videretur. Sit vero fundamentum solida sobriè
eruditio, qvæ hoc lumen accendat, non tam arguta ad-
modum

(o) Gramond. Hist. Gallie. l. II. (w) Tacit. l. Hist. (g) Vid. Bæcl.
Orat. pag. 377.

modum & subtilis, quam politica & realis, quæ animum exuit pravis affectibus, aditum virtuti præparat, & viam cultoribus suis ostendit ad veram beatitudinem. Hujus optima pars Historia varia rerum insinuat exempla, quæ pro ratione virtutum aut vitiorum imitari possunt vel rejici. Dabit hæc præterea populorum mores, cognitionem locorum, regnorum origines, & familiarum incrementa, aliaq[ue] hujusmodi, quibus carere Oratori nostro damnosum, abundare pulcherrimum.

§. IX.

Ampliat porro eruditionis terminos ipsa quoque lingvarum notitia, qvarum præcipue apud vicinos crebrior est usus. Et eum illustre sit ac præcipuum vinculum Romana lingua, quæ civiliorem orbis partem literarum & sermonis commerciis inter se jungit, in istius peritia maximum suæ doctrinæ momentum consistere putabit noster Orator: tum & aliarum lingvarum, quarum beneficio secretiora si fuerint absque aliorum officio communicare poterit vel resciscere. Sermo vero & eloquentia cordata gravitate, judicio & adulta sapientia sit conspicua. Est enim Legatus os & lingua principis sui, & proinde sermo quoad res exiget eidem accommodandus. Hisce insuper elegantia morum civilium accedat, decenti temperata gravitate, cum politum intellectum mores politi indicent, & argumentum fere animi morum vestitus sit, prodens non minus secreta mentium quam interpres animi sermo.

§. X.

Juris quoq[ue] solido fundamento stabilienda sunt dogmata hæc politica. Quod ipsum tum largam hic occupare volumus significationem, quatenus regula est actionem moralium ad id quod rectum æquumq[ue] est obligans. Tum

specialiorem paulo, quatenus à potestate civili profectum publicum est, legationum plerasq; causas involens, de fæderibus, jure belli, jure regnorum, & similibus agens: vel privatū quod causas tum civiles, tū criminales complectitur. De cætero illustrat quæ adhuc dici possunt de requisitis Legatorum exquisita & compendiaria elegantia apud Barclajum, Timonidem instruens Meleander, Legatos venarum instar dicens, qui pro suo habitu occultam salutis aut morbi vim in patriam inspirant ex diverso terrarum tractu. Cum scilicet illi se prius quam dominum fidemq; respiciunt certum est rem patriæ, dignitatem & consilia aut silendo aut annuendo prodi (σ) Cum ergo vitam contineat ac servet præclara fides, etiam in hoc negotio tanto ampliorem invenit locum, quanto fucum minime tolerat, nec fraudum commentis violari debet Majestatis sacra dignitas. Consistit vero hæc virtus tum generaliter in harmonia mentis & orationis gestusq;, & obeundi concreti officii diligentia, tum speciatim, in formulis conservandis mandati sive instructionis, cujus aliquid propria auctoritate mutare vel corrigere plena res est periculi. Reportavit inde Silanus ille Legatus à C. Cæsare laudes quod cum hoste manus non conseruisset absq; imperatoris jussu, quamvis de victoria certus esse videretur. (τ) Conditione principum ita plerumq; ferente, ut detractum suæ putent victoriae quod alienæ cedit. Et certe subiecta quamvis clausula ut exequantur Legati pro sua prudentia, quæ è reipub. commodo esse judicabunt, perficulose hic versatur, præcipue cum majores res peragendæ sunt, quæ non nisi singulari mandato explicari debent. Qvod enim

civilia

(σ) in Argenide cap. 3. l. 5. (τ) Cæsar. lib. 2. bell. civil.

civilia jura statuunt & concedunt mandati fines licere quandoque excedere, si rem præsertim commissam melius quis ac iussus erat expediverit, id de rebus rectius privatis quam publicis acipiendum. Hic igitur per literas tutius exploranda voluntas mittentis est, quam proprii arbitrii ductum seqvi & periculoſe moderator esse alienæ voluntatis.

§. II.

Et hæc sunt quæ recensuimus potissima virtutum capita, quibus muniri debet ac fulgere tam splendidi muneris curator. Quarum quoq; amplitudine perspecta, senioribus hanc dari præferentiam facile affirmari poterit, ut melius & majori cum auctoritate ab illis exequantur gravioris negotii munera. Temperationis enim inconstantia juventus communiter laborat, & perturbatum imperio magis obnoxia, quas excitat & promovet sangvis effervescentior, unde imbecillitas consiliorum & incerti propositorum effectus: Cum ex adverso ingsinor sit ætas senior diurno rerum usu, prudentia, auctoritate & gravitate. Hæc tamen sic dicuntur citra privilegiorum diminutionem quæ largitur natura sui provida conservatrix: nec enim annorum in hisce tam observanda supputatio, quam ipsa temperaturæ hominum constitutio & ingeniorum maturitas, quæ pro diversa vitæ ratione variabilis, juvenilem senibus inconstantiam, junioribus robustam animi firmitudinem ordinariè & communiter tollere adsevit vel largiri. Male itaq; faciunt qui juvenum commodis & honoribus obstant, non secus ac arbores vetulæ subnascentes arbusculas umbra sua premere ac necare solent. Hinc in Romano imperio admittebantur in curiam cum patribus Senatoribus filii, ut ex di-

ex dictis factisq; seniorum similia dicere & consulere disserent. Eligendus igitur huic negotio, sive junior judicij senilis fuerit, vel senior, non idota, nec curiosus nimis speculator, sed cordata sapientia morumq; decenti harmonia illustris, qui publicæ luci natus, pro rerum & temporum ratione noverit de mortalium salute dispensare.

§. XII.

Hisce jam pro ratione instituti evolutis, reliquum est privilegia memorare qvibus fulcitur sanctitas Oratoris nostri. Cui negotio lucis non exiguum fenerabunt vetusti humaniorum populorum mores & instituta, quæ videri ex historiis possunt. Qyorum etenim communis in hac re consensus temporum progressu in ordinarium rectioris disciplinæ decretum ivit, quod in ipsius naturæ dictamine & gentium legibus fundatum de inviolabili hac Legatorum securitate plene planeque cayet ac imperat. Innuit hoc Julius Cæsar dum Legatorum nomen apud omnes gentes sanctum ac inviolatum dicit. (v) Et Cicero: Humano divinoque præsidio legationis jus vallatum, idq; versari non solum intra sociorum jura, sed & inter ipsa hostium tela incolume. (φ) Acuebant igitur insigniflatus fatorum in se iram Tyrii dum Legatos Alexandri occisos contra jus gentium in altum præcipitabant, cuius deinde facinoris, capta ab Alexandro urbe, dignum satis luebant supplicium, ut notum ex Curtio. Relucebat vero in prædicto Macedone major religio, dum in obfidence occupabatur prænominatæ urbis, Chartaginensium Legatis transeuntibus ad Tyrios jura Legationis præstante

(v) I.3, de bell. Gall. (φ) Verr. 3.

stante inviolata, cum salvos passus esset eos in urbem contendere & redire. Qvod ipsum jure forsan ipsis denegari potuisset, metu subdolæ machinationis, rebus sic in aperto stantibus dissidio. *Nam, si ad hostes tenderint Legati, aut ab hostibus venerint, aut hostilia molirentur, quid ut hostes eos tractari prohibeat?* Cell. Polit. pag. 210. §. 7. Utut vero hac de re sit, svaldet æqvitas naturalis non pacis nec belli temporibus violando Legatos, ab iis scil. ad quos missi sunt. Hobbesii discursum porro huc referre non ingratum forsan erit: ubi infert primum rationis dictamen pacem esse, cetera ad pacem media; nec sine mediatione pacem, vel absq[ue] incolumitate mediationem haberi posse: relinqu ergo rationis dictamen, pacis mediatoribus præstandam incolumitatem. (n) De cuius axiomatis auctoritate jam non tam solliciti sumus, quam fundamento ipso sanctitatis Legatorum. Quæ ipsa sic obtinet, non quasi ad hanc præstandam solum introducta sit obligatio à libero gentium placito. Quod enim ex foedere & pacto gens una alteri debet, præstare tenetur vi ipsius naturalis æquitatis, Deum ipsum Auctorem habentis, & justum ni observetur sui vindicem. Solvi deinde videmus jus illud ex communi consensu resultans, hoc ipso contrario, cum nemo majorum placitis & institutis tam stricte alligatus sit, quin ab iisdem, si lubitum sit & temporum fors ferat, possit devertere. Fundamentum igitur hujus negotii ipsa naturalis æquitas & jus ipsum naturale, cui unice innititur quicquid consensu populorum justum & salutare habetur ac honestum. Utpote quem ipsum consensum, si vel hoc nomine universalem diceremus quod inter civiores & mo-

ratio-

ratiōres gentes vigeat, producit ac excitat ipsum naturae
 lumen, in moralem rectitudinē lēse exerens, dum discriminē
 inducit honestorum & turpium, utilium & noxiōrum. Et
 hoc pacto diligentissimi quoq; inter paganos Romani in
 conservando omnis securitatis ac publicae salutis commo-
 do, violatores juris hujus singulari ulsciscēbantur severi-
 tate, ita ut precarentur Deos injuriam passi, si modo
 sancti quicquam in terris vellent, abire impune admissum
 scelus non paterentur. Et videmus certe dum historiā
 consulimus oracula, manifesta irae divinæ ob violatos
 Legatos exempla, vigilante semper divinæ justitiæ oculo, qui
 flagitia impune fieri nunquam permittit. Hic porro du-
 bitare solent nonnulli, num etiam legationis jura præ-
 stare teneantur illi ad quos cursus legationis directus
 non est? Sed cum maxime consentaneum sit naturali
 juri ut libera existent itinera, omniumq; gentium confir-
 matum jus ut omnibus etiam ad nos non missis, sine no-
 xa & maleficio provincias, imperata legitime a Magi-
 stratu venia, transeuntibus præbeamus securitatem, (φ)
 non est ut de hoc dubitemus. Qui vero fraude & men-
 dacio utuntur, ut aliorum fines transeat, capi optimo
 jure possint, cum justissimæ sint causæ præhēsionis, dolus &
 proditionis certa suspicio: neq; munus ac dignitas succurre-
 re cuiquam debeat in qua inhoneste versatur. Sed nec
 stricta æqualitas in delictis puniendis hic obtinet; Per-
 iniq; enim est in juris gentium judiciisam personam quæ ju-
 ris gentium nomen & titulum, dignitatemque præfert, cum privati
 hominis conditionibus æquali jure censi. (ω) Utut tandem
 contrarium dicant rigorem æquitati qui præferunt, pro-
 pugnan-

(φ) l. 4. de Comm. & mercat. (ω) Kirchnerus l. 6. c. 1.

pugnantibus nostram sententiam distinctionibus inter iuris
stitiam & æquitatem, quæ illi interdum præfertur: inter
leges & privilegia: & inter ipsas circumstantias. Nec
tamen adeo jus hoc sive privilegium Legatis favet, ut non
puniri possint si in majestatem, cui misli, peccaverint di-
recte & actuali, ut loquuntur, injuria, vel aliquid in ipsam
republicam conati hostiliter fuerint. Jus enim non
violandorum Legatorum tamdiu Jureconsulti statuunt,
quamdiu jus illud ipsi servaverint, cum dignitatem omnem
reatus excludat. Testatur hoc exemplo suo Pelopidas,
qui cum legationis jure se tecum satis arbitraretur, & Thessali-
am redigere cuperet in potestatem Thebanoru ab Alexandro Phæreo
in vincula conjectus est. (α) Discrimen igitur hic observan-
dum inter ea delicta quæ Legatus in privatos committit,
& ea quæ ipsam rempublicam & statum petunt. Priora
utique dissimulanda sunt, aut mirri potest ad principem
mittentem cum postulato ut puniat pro qualitate deli-
cti, aut dedat, non vero corpori ejus vis inferri debet, cum
non dum desinat esse Legatus, donec quem repræsentat
Rex ejus nomen ipsi & auctoritatem, quam solus contulit,
tollit. (β) Posteriora vero delicta pænas vix effugient a-
trociissimas, cum non censendum sit gentium jus hic cavisse, &
eo usque licentiam Legatis fecisse, ut facinoribus pro lubitu in
respublicas quibus mittuntur grassari possint. (γ) Pulcher-
rima vero Legato est ab omni scelere immunitas. Nec
enim honoris vel gloriæ ullius applausu dignus est, qui
obnoxium sese flagitorum fœditati reddiderit. Pericu-
losum quoque est in alieno loco exorbitare, fistunt nobis

C

namq;

(α) Corn. Nep. in vit. Pelop. cap. 5. (β) Vid. Hug. Grot. I.B. & P.
lib. 2.c.18. Th. 4. (γ) Ofiand. in not. ad Grot. p. 1087.

namque exempla historiæ eorum, qui ad exterros missi
supplicia temeritatis suæ luerunt gravissima. Comites
præterea Legatorum, ut horum obiter quoque men-
tionem faciam, cum & illis hæc ipsa formaliter stent
privilegia, etiam hoc respectu mitius justa tamen æquitate,
si deliquerint tractari debent, ratione tamen habita, qua-
conditionis minoris homo dignitate majori prædicto ob-
commisum delictum gravius ferè punitur.

§. XIII.

Versatur adhuc in animis, patriæ historiam evolventi-
um immanis illa & russica barbaries Johannis Basiliū
Ducis Muschoviæ, qui Legatos regni Svecici Anno 1569.
contra omne fas & civiliorum populorum consuetudinem
bonis omnibus spoliatos vinculis publicis oneravit, aliam
nullam ob causam quam quod regis sui Johannis tertii, pe-
nes quem tunc temporis imperii pignora residebant, man-
data violare noluerint. (d) Digni certe qui imitantur qui-
bus ex æquo talionis compensetur ista barbaries, si præci-
pue participes fuerint Legati ac emissarii *per suasionem, approbationem vel influxus* alios prioris injuriæ quam ulcisci ex
Majestate Regum est. (e) Alteri enim non facies quod
fieri tibi non vis: quod si teneretur inviolatum tam absur-
da multa quæ ipsis justitiæ præceptis ac honestati contra-
riantur haud resultarent. Cum vero contineri difficile
queat intra justi ac recti tramites mortalium libido, qui-
bus arceri possit media reftior humanitatis industria ad-
invenit, præstantibus beneficium istud legibus, in isto
præcipue circulo qui propria terminatur auctoritate &
majestatis sanctimonia, cum particularis legis dominium

exten-

(d) *Locen. Hist. Svec. pag. 383.* (e) *Osiand. in Grot. p. 1090.*

extendi in alienum & exterum imperium minime possit.
 Ita vero injuriæ quæ aliundè veniunt, & præsertim ex Legatorum violatione promanant, vindicari solent solenni prævia protestatione armis plerumque & aperto bello. Sic Corinthum Romanos solo aquasse legimus, bellumq; ob similem injuriam gessisse cum Tarentinis atrox. Invicti antea & vel solo nomine Romanis terribiles Germani, cum vinculis ad se missos Legatos onerasset Arioistus, maxima clade cæsi sunt. (ζ) Et Arabes vindictam ipso reposcente Deo, cum contra fas gentium Legatos trucidassent fugati ab Herode & maximam partem cæsi sunt. (η) Ut hæc & alia sciunt qui ex fontibus historiarum uberrimis hauriunt publica actionum momenta & rerum discrimina. Sed lubrica belli via est & inconstans, quam ingressi sunt fortiter perplurimi, feliciter pauci absolverunt. Votis igitur dandum ut splendeat justitiae virtus in Regibus, & observetur publicæ salutis dignitas, ne evertatur fides & studium commune bonum conservandi, per curiosam nimis seculi libidinem.

§. XIV.

His ita memoratis, ut porro de honorifica exceptione Legati nostri solliciti simus ordo rei efflagitat. Qvod quidem, ut ex annalium monumentis constat, civilitatis officium & administratio humanitatis simulac in legis vim transivit communis propulorum consuetudo, sua impetravit auspicia, ita deinde temporis progressu amplificata, ut incuriosè vel superbè neglecta in argumentum contemptus trahi cæperit ac extendi; unde ex diminutione publicæ existimationis maximæ potentum i-

C 2

ræ 8

(ζ) *Cef. lib. 1. Com.* (η) *Egesipp. l. 3. c. 31.*

ræ & vindicæ gravissimæ. Symbola & indicia humanitatis hujus duo sunt: *Occursus publicus* & *jus hospitiū*: prius in obviatione solenni consistit, posterius in honestis diversoriis præbendis variisq; huc spectantibus requisitis. Quæ omnia hodiernis etiamnum temporibus usum obtinent, ita ut decorum sit plerisq; nationibus in hoc officii genere præstanto, vel alias superare vel cum iisdem æmulari servatâ honestate & æquitate. Hoc tamen hic loci notandum, esse diversum hospitiū jus à jure legationis, adeo ut licet legationis jure inviolato gaudeat Legatus, non stricto jure urgere possit exinde jus plenum hospitii, cum in publica persona jus totum legationis consistat, hospitiī vero jus *privatam* erga *missam* personam amicitiam complectatur. Et ita Legatus optime gratus hospes esse potest ob veterem amicitiam, ob juste odiosa vero negotia & postulata odiosus. Excepto deinde pro munera dignitate Legato æquum est ut sine longiore aliqua detentione mandata exponendi occasio adaperietur, terentibus id curis gubernationis aliis. Averfatur quippe liberior illa & magnificen-tiam regalem repræsentans Legatorum dignitas omnem insolentiam fastuosam, quæ præcipue se pandit, *si intra justum temporis spatiū non fiat admissio & decisio negotiorum*; *si locus dignitati Legatorum non respondeat, & deniq; si dedignatur superbe princeps ipse bisce interessere solennitatibus*. Quo nomine reprehensus ille Moschorum prædictus Basilius, qui legationem Regis Sveciæ ipse audire nolens, ad Castellatum suum fastidiose rejecit. Risu digni hac in parte etiam Indorum Reguli qui dum capillos pectunt & ornant, tunc respon-sa legationibus, tunc jura popularibus reddunt. (d) Curiosi ut in aliis

in aliis ita hac in re Romani Legatos non nisi in augustis templis audiebant; Ut tamen ferebant tempora in castris etiam sub tentoriis, tamen honorifice excepti sunt. Ita Alexander *cui non augustior arx quam castra*, ad se venientes Legatos sub dio & pellibus audiebat. (1) Et consimilium rerum hic adornare possemus prolixam recensionem si admireret brevitatis, cui litamus, studium. Inter ea tamen de jure quoq; videbimus legationis quod circa mandatorum quæ afferuntur decisionem versatur. Enim vero est tibi frustraneus iste labor, frustranea diligentissima quantumvis diligentia, cuius fructum non adsequeris. Frustraneum pari ratione totius legationis munus si non sequatur effectus. *Obligat enim fidem responsi sinceri populati fides*; nec in commercium honestatis venire debet fallendi speciosum artificium. Oculatus sis propterea qui publica tractas negotia, & in transactionibus cautus ne suffundatur famæ tuae negligentiae macula quam eluere res erit ardui momenti.

§. XV.

Rebus ita ex fide quæ regi & regno debetur transactis de maturo in patriam reditu cogitandum, quam ex parte sua promovebit Legatus innocentia & immunitate ab omni culpa, unde denegari possit dimissio, & recedendi securitas violari. Quod si autem incusationes interveniant & delationes, & criminis convictus fuerit, infidelitatis reus, detrimentum omne rependere cogi potest quod inde in publicum bonum redundare poterit. Reversus deniq; feliciter, ordinatè, concinnè, fideliter absq; ulla animi turbulentia acta & responsa referre

C 3

debet

(1) Plutarchus in Alex.

debet suo Magistratui suiq; muneris rationem reddere, sciens se pro dignitatis suæ amplitudine coram maiestate & ad regium tribunal depositurum diligentia momenta, ubi simulandi ars periculosa & mentiendi studium insigne flagitium. Erit etiam pulcherrimæ eruditionis argumentum & favoris, si præter ea quæ in singulari officium concernunt, noverit etiam principi suo narrare *mores, religionem & leges gentium, regionum situm, arces, civitates, consiliariorum qualitates, origines familiarum, potentiam, edificiorum formam, aliaq; quibus relationibus perfundi maximè amat delicata regnantium curiositas.* Sic Venulus Orator Latinus Regis ad Diomedem hoc nomine honesto encomio dignus, quem civibus suis alloquenter inducit Virgilius:

*Vidimus O cives Diomedem Argivæ casbras,
Atque iter emensi casus superavimus omnes;
Contigimusq; manum, qua concidit Ilia tellus,
Ille urbem Argyriam patriæ cognomine gentis
Victor Gargani condebat japygis agris &c. (n)*

§. XVI.

Inter ea quæ obligationem omnem naturaliter sequuntur præmia sunt & pænarum irrogationes, quarum hærigore suo ne disrumpantur divini & humani juris vincula præstant: illa quicquid boni ac eximii poterit à mortalibus proficii promptis largitionibus incitant vel rependunt. Si vero manum utrinq; remiseris, negligasq; suam cuiq; pro merito mercedem impertiri; boni detracta præriorum spe ad præstantium operum functiones elanguescent: mali impunitatis confirmati fiducia nulla designandis flagitiis verecundia obstringentur. (λ) Æquum igitur quod quemadmodum perversos justæ pænæ, ita illos præmia excipient qui pub. rei studio & o-

pere

(n) *Æn. lib. II. 243.* (λ) *Edo Neub. de Infans. Imperii Romani.*

pere egregio inserviunt. *Gloria namque industria aliatur, eam ubi demseris ipsa etiam virtus per se amara est atque aspera.* (μ) Offerebantur hoc respectu olim Legatis recuperata pace & firmatis fœderibus, vel cum renovati essent contractus & amicitiae, publica præconia: imo & coronæ ex oleo contexæ laudum perpetuis encomiis capitibus illorum imponebantur. Dabatur etiam *publicus habitandi locus*, tum in *conventibus locus honorior*, & præter restitucionem eorum quæ aut fortunæ casu amissa erant tempore legationis, aut ex proprio facta impendia, etiam munera consensu publico honorifica, & egregia exantlati laboris præmia. Infelix hinc fuit omni ævo præstantium animis vigor ad suscipiendos pro patria labores, cum viderent gratitudine & honore se non destitui. huncque; affectum in illis adhuc agnoscimus qui officiis funguntur dignitate ac tuis præclaris, cum semper amet & justa ambitione bene sibi conscientius animus honorem & reverentiam postulet.

§. XVII.

Sua sic fortuna fultus ac virtute Orator noster illustris, de silentio cogitabit *tutissimo rerum administrandarum vinculo*; siquidem temperamento opus non minus prudenti in taciturnitate quam in ipsa sermonis libertate, quæ quidem sicut aliorum pari ratione loquendi liberalitatem invitando variam suggestere potest rerum notitiam: ita multoties si præsertim ambigua & simulatoria sint colloquia, produntur animi arcana, dum ex affectu vel benevolentia justo liberius agitur. Tutissimum igitur in actionibus & colloquiis animi munimentum fides & silentium, neque enim eliminari in publicum debent quæcunque sub secreto

con-

(μ) *Salust. Ep. 2. de Ord. rep.*

concludi voluit ipsa civilis administrationis indeoles. Quo facto discordiis facile patebunt omnia; in isto præser-tim regni statu ubi iussa & imperia optimatum spre-verit populi licentiosa potentia. Rectè igitur Poly-bius, *Primum & precipuum eorum quæ ad felicem consilii exitum requiruntur est silere.* Itaque neque gaudii ostenta-tione ob spem inopinatam adfulgentem, neque metus: Sed nec familiaritate inductum, aut affectu & amore quicquam communicare cum exteris oportet: Sed cum iis duntaxat sine quibus res ad exitum deduci non potest, nec ijs ipsis anteaquam cuique rei agendæ tempus adiget. (v) Sed ne modum justi discursus hic excedat labor qualiscunq; concludere placet, nostrumque Legatum suis perfun-dit laboribus in tuto reponere. Tu interim L. H. Scito candorem mihi & benevolentiam deberi, qui loco exercitii, non ad ambitionem aut decus præsentia obiter scripsi.

SOLI DEO GLORIA.

(v) Lib. 9. Cap. 12.

